

Svar på Antero Eerolas och 15 andra ledamöters motion om en övergripande strategi för återhämtning efter coronakrisen i Vanda

VD/1064/00.02.00.03/2021

RV/PH/MH/S-AP/KW

Antero Eerola och 15 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Coronakrisen fortsätter i Finland. Samtidigt har de mänskliga kostnaderna för pandemin och i synnerhet restriktionerna som den medfört ökat i stor grad. Vilket betyder att de kan bli långvariga.

Social- och hälsoministeriets arbetsgrupp som har utrett de åtgärder för återhämtningen efter coronakrisen som gäller barns rättigheter och välbefinnande anser att ”det är oroande hur djupt den långdragna krisen påverkar välbefinnandet hos de barn, unga och familjer som redan före krisen var i en svagare ställning”.

Helsingin Sanomat rapporterade 25.1 att lärarnas ork provas hårt under coronarestriktionerna i huvudstadsregionens kommuner. ”Sannolikheten att lyckas med säkerhetsavstånden i skolan är lika stor som att få en fågel att sluta flyga”, beskriver en lärare sin svåra vardag i Helsingin Sanomats artikel.

I offentligheten har det också berättats om hur företagarnas behov av psykisk hjälp har ökat kraftigt under coronaåret. Situationen blir inte heller bättre av att det tillfälliga konkursskyddet för företag upphör i januari. Att förlora sin arbetsplats kan leda till många olika psykiska problem.

När det gäller tiden efter coronan har Vanda hittills endast börjat med att göra upp planer för anpassning av den kommunala ekonomin. Det här åsidosätter dock pandemins och de pandemirelaterade restriktionernas mänskliga, sociala och hälsorelaterade kostnader samt också kostnader för psykisk hälsa. Inledningen av omfattande vaccineringar spelar en nyckelroll när det gäller att bekämpa coronan och upphäva restriktionerna. Pandemins slut och en ekonomisk återhämtning åtgärdar inte nödvändigtvis mänskliga problem.

Vanda borde därför för sin del inleda ett omfattande och förvaltningssektorsöverskridande strategiarbete för återhämtning efter coronakrisen. Framför allt borde fokus ligga på barn, unga och äldre.

På basis av ovanstående och med hänvisning till kapitel 22 punkt 1 i Vanda stads förvaltningsstadga lämnar vi, undertecknade ledamöter, in följande motion:

* Vanda stad inleder ett övergripande utredningsarbete om vilka mänskliga, sociala och hälsorelaterade kostnader coronapandemin och de pandemirelaterade restriktionerna har medfört, och hur staden och stadsborna kan övergå till tiden efter krisen. Utifrån utredningsarbetet inleds ett övergripande strategiarbete där man skisserar upp en färdplan för återhämtning efter krisen.”

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Verksamhetsområdet för stadens strategi och ledning konstaterar följande i sitt svar:

Coronapandemin är till sin betydelse en mycket ovanlig kris som haft en inverkan på praktiskt taget varje stadsbo, företag, sammanslutning och stadsorganisation på många olika sätt. Det kommer att ta några år för alla stadsbor, företag, övriga aktörer och stadsorganisationen att återhämta sig från krisen.

THL har publicerat en rapport om COVID19-epidemins inverkan på välbefinnandet, servicesystemet och samhällsekonomin. Enligt rapporten har epidemin och att den dragit ut på tiden haft betydande följder för befolkningens hälsa, välbefinnande och levnadsförhållanden, servicesystemets verksamhet, bruket av tjänster och samhällsekonomin.

Coronaepidemin har haft effekter på barns, ungas och barnfamiljers välbefinnande och på hur tjänster riktade till dem förverkligats, vilket visar sig som en ökning av stödbehovet. Coronaepidemins verkningar på samhällsekonomin har till stora delar uppkommit på grund av de restriktionsåtgärder som behövs för att stävja epidemin. Ekonomins återhämtning beror i väsentlig grad på hur och enligt vilken tidtabell restriktionsåtgärderna kan hävas.

Om epidemin försvåras eller drar ut på tiden förutspås de sociala problemen bli svårare och mer allmänna med avseende på befolkningens välbefinnande. De svårast uppdämda servicebehoven kommer att synas ännu ett tag, både inom den sociala servicen och i behovet av olika förmåner och hälsovårdstjänster. Om epidemin drar ut på tiden skulle det också betyda att serviceproduktionen fortsätter vara belastad – fördröjd vård skulle bidra till att förvärra och förlänga sjukdomar och därmed ytterligare öka den redan nu stora belastningen på systemet.

Sysselsättningens utveckling är en kärnfråga med tanke på befolkningens utkomst och välfärd. Behovet av återhämtning efter epidemin gäller således särskilt de delar av befolkningen som har drabbats hårdast av epidemin och dess restriktionsåtgärder, såsom unga, lågt utbildade och personer med utländsk bakgrund. När det gäller belastningen av primärhälsovården har det betydelse i vilket skede man kan upphöra med separata mottagningar i anslutning till coronaepidemin, omfattande provtagning och smittspårningar. Om epidemin drar ut på tiden, ökar i synnerhet behovet av mer krävande tjänster.

Beroende på område kan det till och med ta ett eller två år att ta itu med vårdskulden. Om epidemin drar ut på tiden globalt kommer det tidvis också smittkluster till Finland och därför är man tvungen att upprätthålla någon form av beredskap. ([\(THL, COVID19-epidemiaan vaikutuksista hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen, 2021\)](#))

Som bäst utarbetas en kommunstrategi för Vanda stad enligt 37 § i kommunallagen (410/2015) för den inledande fullmäktigeperioden. Enligt lagen ska kommunstrategin baseras på en bedömning av kommunens nuläge samt kommande förändringar i omvärlden och dessas inverkan på förverkligandet av kommunens uppgifter. I strategiarbetet utförs ett heltäckande utredningsarbete över nuläget, vilket inbegriper verkningarna av coronapandemin. Varje år utarbetas en budget och ekonomiplan utgående från kommunstrategin, som under den kommande planperioden också innehåller eventuella

tilläggsinsatser för återhämtningen efter coronakrisen och en eventuell etablering av de förändringar som krisen gett upphov till.

Redan nu vet man att coronan har orsakat många olika former av vård-, omsorgs- och serviceskuld.

Budgetramen som behandlats i stadsfullmäktige 15.6 har utarbetats utgående från prognosen för en hållbar tillväxt. Trots det osäkra läget på grund av coronaepidemin fortsätter stadens ansvarsfulla tillväxt: tjänsterna utvecklas och nya investeringar genomförs. Inga skattehöjningar planeras. Det finns inget beslut om ett eventuellt statligt coronastöd för år 2022. Ramen för år 2022 har gjorts upp utgående från de statliga beslut som man känner till, som en s.k. teknisk ram.

I enlighet med produktivitets- och tillväxtprogrammet uppgår årsbidraget till 94 miljoner euro medan resultatprognosen ligger på -18 miljoner euro i ramen för år 2022. Ramen omfattar inte ännu satsningarna i planen för återhämtningen efter coronasituationen. De utarbetas på hösten i samband med den slutliga budgeten när vi känner till det ekonomiska spelrummet.

I den plan som gäller återhämtningen efter coronan sammanställs särskilt åtgärderna enligt de tilläggsskyldigheter och tilläggs mål som beror på coronakrisen. I planen beaktas också statliga bidrag och kompensationer.

Redan under våren 2020, bara någon månad efter att pandemin brutit ut och restriktionsåtgärderna fastställts, började man i Vanda fundera på vilka långsiktiga verkningar epidemin kunde tänkas ha. Situationen var så pass historisk och exceptionell att man redan i det skedet förutsåg att epidemin också kunde komma att ha mer långsiktiga verkningar. Under sommaren 2020 ombads även verksamhetsområdena bedöma vilka betydande verkningar epidemin och restriktionsåtgärderna kunde tänkas få. I detta skede hade den störande situationen pågått endast under några månader och bedömningarna koncentrerade sig i huvudsak på inverkan på personalen och organisationen samt beredskapen och informationen.

I stadsdirektörens mediainformation har observationer av koronaepidemins verkningar lyfts fram i omfattande skala. Det ordnades också ett separat mediainformationsmöte om effekterna på barn och unga, för att väcka en större diskussion om restriktionsåtgärdernas inverkan på barns och ungas välbefinnande.

Under våren 2021 inleddes en omfattande planering på stadsnivå för återhämtningen från coronakrisen och garantin av eftervård. Arbetet har utförts inom alla verksamhetsområden och planen behandlats både i stadens ledningsgrupp för störningssituationer och i stadens ledningsgrupp.

Utgående från de utmaningar som identifierats har följande mål fastställts, en åtgärdsplan kommer också att göras upp för att nå målen:

- Stödjande av sysselsättningens och företagens återhämtning
- Minskning av service- och vårdskulden inom social- och hälsovården
- Avhjälpande av inlärningsunderskottet och stödjande av småbarnspedagogiken
- Stödjande av välbefinnandet hos barn och unga
- Förebyggande av marginalisering och åtgärder för positiv särbehandling
- Satsningar på åtgärder som ökar delaktigheten och samhällsgemenskapen samt åtgärder som stöder hobbyverksamhet och evenemangsproduktion

- Stärkande av den mångspråkiga kommunikationen och stödjande av inläringen av finska för invandrare
- Stödjande av distansledning och de anställdas välbefinnande
- Återhämtning och utveckling inom stadens organisation
- Övriga mål

Planen som gäller återhämtningen efter coronans negativa verkningar och verksamhetsområdenas bedömningar av coronans effekter på servicebehovet presenteras för fullmäktige och förs till stadsstyrelsen för behandling under början av hösten 2021.

Stadsstyrelsen 9.8.2021 § 41

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Antero Eerola och de 15 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget som framlagts av stadskulturens verksamhetsområde, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Behandling:

Det antecknades att stadsdirektören ändrade sitt förslag, så att den sista meningen i utlåtandet lyder enligt följande: "~~Väsentliga saker i planen presenteras för fullmäktigeledamöterna under början av hösten 2021 och planen förs till stadsstyrelsen för behandling.~~ Planen som gäller återhämtningen efter coronans negativa verkningar och verksamhetsområdenas bedömningar av coronans effekter på servicebehovet presenteras för fullmäktige och förs till stadsstyrelsen för behandling under början av hösten 2021."

Beslut:

Det ändrade förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 23.8.2021 § 32

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Antero Eerolas och 15 andra ledamöters undertecknade motion om en övergripande strategi för återhämtning efter coronakrisen i Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 2. Besvärsförbud

Närmare information:

Ritva Viljanen, stadsdirektör, fornamn.efternamn@vantaa.fi

Paula Harju, utvecklingschef, etunimi.sukunimi@vantaa.fi